

Smena generacija

Zoran Imširagić

Pre devet godina sam Venturu zamenio XPress-om, a sada ću, po svemu sudeći, preći na InDesign.

Šta je Quark uradio

Nedavno sam instalirao XPress 6.0. Očekivao sam promenu i – dobio sam je. Ne baš onakvu kakvu sam očekivao. Zapravo, ovo je samo nastavak onoga što je započeto „peticom” – još čvršćim korakom. Ljudi iz Quark-a izgleda nisu želeli da se konfrontiraju sa Adobe-ovim InDesign-om i krenuli su u drugom smeru. Pošli su od ideje da danas svaki štampani časopis ima i svoju web verziju i da uvođenje web alata u XPress omogućava lako prebacivanje materijala iz jednog oblika u drugi. Sama ideja nije loša, ali se pitam da li će ljudi hteti da rade sajtove u XPress-u pored odličnog Dreamweaver-a i sličnih alata. Možda neki i hoće. Meni se čini da je cilj tog poteza da se zadrže korisnici time što će im se omogućiti da za iste pare (zapravo malo veće) imaju i web alat.

Zadrže korisnici? Da li to oni negde odlaze? Da li postoji nešto što muti popularnost alata kojim se slaže 90% časopisa i novina u svetu?

Šta je Adobe uradio

InDesign je, dok se još nije tako zvao, imao šifrovano ime „Quark killer” i pravljen je sa namerom da Adobe zagospodari i tim segmentom grafičke industrije. Moglo bi se reći da je Adobe kao CIA – što naumi to i ostvari (pre ili kasnije). Kako je Adobe rešio da „ubije” Quark? Pa, njegovim mutantom. Ogolili su XPress do same njegove srži i „pokupili” koncept koji se pokazao kao odličan. Na to su nadogradili svoje najnovije tehnologije (koje su inače standard i Quark ne može ni da ih licencira) i – eto ga pretendent za tron. InDesign je otišao tamo gde je trebalo da bude XPress da ovaj potonji nije otišao „tutki da dâ lek” i pobegao sa megdana. Ljudi iz Adobe-a su napravili alat za slaganje teksta kakav nam je svima odavno trebao.

Šta jedan nema a drugi ima

Godinama se bavim raznim poslovima vezanim za štampu. XPress mi je omiljen jer sa njim uvek znam šta ću dobiti u štampi. Dugo vremena XPress nije imao takmaca i menjao se onoliko koliko je bilo potrebno da održi razliku sa konkurencijom. Mnogima su i te promene bile suviše pa još uvek rade u verziji 3.3. Meni su bile odlične i uvek sam rado prelazio na

novu verziju, koja mi je pružala neke nove mogućnosti. Ali, sa InDesign-om su se pojavile mogućnosti koje su odavno nedostajale Quark-u. Načuo sam šta se sve nudi i to mi se dopalo. U prvim verzijama je InDesign bio spor, tako da su mu napredne tehnologije više smetale nego što su ga činile konkurentnim. No, kako su se „mašine” drastično ubrzale i pojeftinile, tako je Adobe-ov takmičar lagano hvatao priključak. Danas, na dvogigahercnim mašinama, razlika u brzini je mala i tehnologije koje InDesign poseduje počinju da daju pravi efekat.

Pa, kakav je to efekat? Podrška za Unicode, koja je važna na ovom području gde često koristimo latinicu i ćirilicu. Najzad ću prestati da konvertujem Word-ove fajlove iz novijih verzija u verziju 6/95 da bih u Quark-u imao naše znake (ććđšž), i to samo u latinici. Ćirilicu sam u verziji CP 1251 mogao da zaboravim kada je u pitanju XPress. InDesign sve to lepo radi. Mnoge sitne stvari pri „uvozu” teksta iz Word-a, koje XPress ne „vidi”, InDesign najnormalnije „kapi ra” i drastično mi olakšava posao. Iako XPress odavno kao može da „kupi” PDF format, on to ne radi baš najsrećnije. Ako i uspe da to „pri mi”, ne znači da će to i odštampati. Naravno, InDesign sa tim nema ni najmanjih

problema jer je PDF Adobe-ova tvorevina i kao takva ugrađena u suštinu samog alata. Da li se možda pitate može li i PSD sa lejerima i efektima na njima da bude „u vezen”? Naravno da može! I saradnja sa Illustrator-om je izvanredna. Ne spominjem Corel jer je on jednostavno priča za sebe, ali i njegov EPS se sasvim lepo učitava.

Na stazi

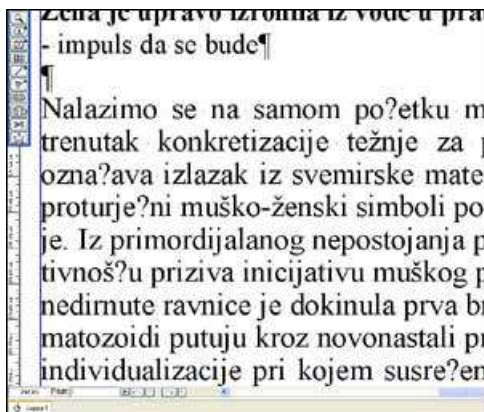
Kako se ponašaju ova dva alata u realnim uslovima? Uvezao sam isti Word-ov (2000/XP) dokument u XPress 6.0 i u InDesign 2.0 i, šta sam dobio?

InDesign-u treba više vremena da „sažvaće” *.doc fajl, ali zato „pokupi” skoro sve što su u Microsoft-u zamislili da tekst treba da ima.

Quark-ovi stručnjaci se nisu baš proslavili. Fajl je brže „učitan”, ali po onoj narodnoj: „Što je brzo, to je i kuso”. Kao nedopustivo, nedostaju naši znaci (što se rešava konverzijom u *.doc 6/95 ili *.rtf). Nedostaju automatska nabranjanja, koja se u Word-u vrlo lako prave, a u XPress-u morate ponovo da ih unosite, što ume da uspori rad (da ne spominjem moguće greške pri unosu).

I InDesign i XPress mogu da prave tabele. Ali, Quark je po tom pitanju „autističan”, tj. „kapi ra” samo svoje tabele, a Word-ove prikaže kao gomilu „zgužvanog” teksta, dok ih InDesign sasvim lepo pretvara u svoje, zadržavajući formatiranje podataka unutar ćelija.

Omega magazin

Formule su nešto s čime ni Microsoft nije želeo da se bace, pa je otkupio Equation editor, koji su uradili Corel-ovci za Venturu. InDesign ne može da piše formule, ali odlično uvozi one napravljene u Word-u, doduše kao slike. XPress to isto može, ali samo ako je fajl sačuvan kao *.rtf.

Palo mi je na pamet da stavim nekoliko slika u Word i da takav fajl „ubacim” u InDesign (u XPress nisam ni morao jer to jednostavno ne može). I, gle čuda, slike su se pojavile „usidrene” sa tekстом. Ne mislim da je to idealan način da se

slika ubaci u neki posao, ali ima situacija kada to može biti korisno.

Složio sam nekoliko strana teksta jednim i drugim alatom i došao do zanimljivog zaključka. Ako je brzina ono što se meri, Adobe će morati da poradi na tome. XPress reaguje trenutno a InDesign ima nekakvo „kašnjenje”, koje – moram priznati – ume da nervira. Možda je to i pitanje navike, jer sam posle više godina provedenih u slaganju novina (naročito dnevnih) stekao sposobnost da radim vrlo brzo i XPress me je navikao da ne čekam ni trenutak. Ako rešite da radite nešto opuštenije, InDesign nije uopšte spor a biće sve brži sa bržim mašinama. U principu, Adobe alati su malo lenji i imaju nezgodnu osobinu da „žderu” resurse računara. Kad smo kod resursa, InDesign pravi neverovatno velike fajlove – skoro deset puta veće nego XPress, ali se to uopšte ne primećuje kada fajlovi treba da se sačuvaju. Nema „sa tića” ili neke „trake” koja se ispunjava, niti ima čekanja.

Napomenuo sam da InDesign ima sličnu „logiku” kao XPress, tako da će svako ko poznaje Quark-ov alat moći da se snađe (što ne bih mogao da kažem za Corel Venturu). Mnoge stvari su im iste, samo što InDesign svuda ima po nekoliko opcija više, kojima omogućava udobniji i moćniji rad na slaganju dokumenata.

Jedna od retkih novina XPress-a 6.0 je višestruki undo, koji, naravno, postoji i u Adobe-ovom programu.

I jedan i drugi alat odlično rade sa slikama. InDesign uvozi više formata, ali ni XPress-u ne fali nijedan važan, osim možda PSD-a. Lično više verujem EPS-ovima i njihovoj specijalizovanoj nameni u pripremi za štampu, tako da mi PSD nikad nije ni trebao.

Ni jedan ni drugi program ne podržavaju automatske fusnote i to je nešto što bi trebalo ugraditi. Koncept sa okvirima za tekst, na kojem su bazirana oba programa, otežava takav programerski zahvat.

U štampi i jedan i drugi alat imaju veliki broj opcija. Ono što je krasilo XPress jeste izuzetno siguran izlaz na sve PostScript uređaje, i tu ne zaostaje za InDesignom. Quark-ov alat brže „sažvaće” dokument i pošalje ga štampaču, dok konkurent to malo „meljnije” radi, ali jednako sigurno i precizno.

Na cilju

Slaganje teksta je ona vrsta relija gde se poeni ne skupljaju samo na brzini, već i na uspešno obavljenim zadacima. XPress je brži, ali ne radi gomilu toga što slog današnjice zahteva, ili to radi uz pomoć neke od ekstenzija (koja košta malo bogatstvo). InDesign sporije slaže tekst, ali zato on optički bolje „leži”, jer postoji algoritam koji brine o tome. Kod kompleksnijeg sloga će doći do izražaja veće InDesign-ove mogućnosti prepoznavanja Word-ovog formata, što ubrzava rad, tako da ukupna brzina ne mora da bude na strani XPress-a.

Dakle, šta iz cele ove priče možemo zaključiti? Quark je silno vreme i energiju (čitaj: novac) potrošio na pravljenje web alata i zapostavio deo koji mu je doneo slavu i široku rasprostranjenost. Sve su šanse da će Adobe preuzeti veliki deo tih korisnika jer pruža više, a cena mu je pristojno niža.